

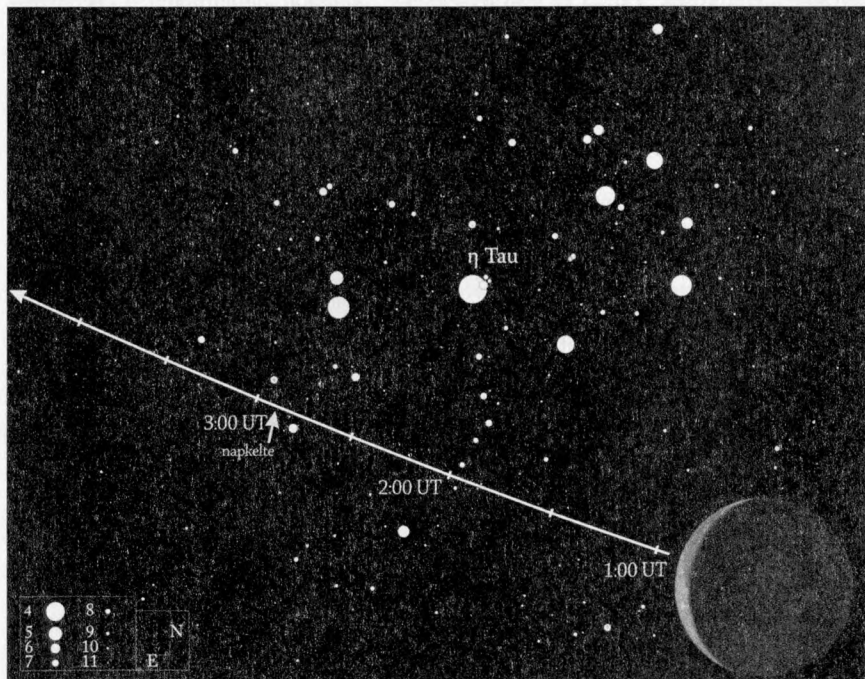


Csillagfedések

Látványos Plejádok-fedés június 23-án

Másfél nappal a nyári napforduló és a rövidebbre szabott éjszakai észlelés után hajnalban felkel a sarlóhold, közelében az égbolt legismertebb csillaghalmazával. A látvány minden bizonnyal felejthetetlen lesz, hiszen ilyen együttállást két évtizede nem láthattunk.

A Hold az elmúlt fél évben többször is fedte az M45 tagjait, de mindig telehold környezetében. A 7% megvilágítottágú holdsarló mindössze 30 fokra lesz ekkor központi csillagunktól, de az ekliptika kedvező helyzete miatt az együttállást két órán keresztül tudjuk követni.



A holdkelte 0:20–0:30 UT között lesz, keleten hamarabb, nyugaton később következik be. Már a horizont közelében is látszani fog a holdsarlótól balra a Plejádok né-

hány fényes csillaga. Aztán ahogy feljebb ér a páros, halványabb halmaztagok is előtűnnek. Sajnos a Hold a Plejádok déli részén halad el, a hét testvér egyikét sem fogja most elfedni. A Hold nagy méretű lesz (31,5), hiszen perigeuma 16-án következik be. Napkelteig (2:40–2:50 UT között) élvezhetjük a látványt, amint a Hold mögül néhány 5–8 magnitúdós csillag bújlik elő. Ilyenkor a Hold elől haladó része megvilágított, így fedéseket a fényes oldalon láthatunk, minden bizonnyal az 5 magnitúdós ZC556 csillag fedése megfigyelhető lesz. A sötét oldalon viszont tucatnyi halvány csillag fog előbukkanni.

A konjunkció megfigyelése nagyon látványos lesz binokulárokkal, kistávcsövekkel is, alkalmas lenne bemutatásokra. Sajnos a hajnali időpont ezt korlátozza, bár a langyos nyári melegben alkalmat adhat hajnali „csillagpartik” megtartására. A fedést a napfordulóval összekötve, könnyebb elmagyarázni a Hold és a Nap mozgását az érdeklődőknek.

A vizuális megfigyelések mellett a Plejádok és a Hold megörökíthető lesz egyszerűbb fényképezőgépekkel, videokamerával is. Akár 10–20 másodperces expozíciót is lehet alkalmazni: amíg a holdsarló beég a képen, a hamuszürke fény előtűnik, és a halmaz 7–8 magnitúdós csillagai is megörökíthetőek lesznek.

A hét testvér közül a Holdhoz legközelebb a 3,6 magnitúdós Atlas kerül napkelte idején. Minimális távolsága 3–4 ívperc lesz a holdperemtől. Súroló fedést Bulgária és Görögország területén lehet majd látni. Az egyetlen tág kettőscsillag a 76156 jelű, de a fényesebb tag lép ki először a Hold déli pereme mögül, így a fokozatos fényességnövekedést nem lehet majd látni.

Előrejelzések Budapestre 2006. június 23-án

Keleti hossz. 19 fok, északi szél. 47,5 fok

Idő	UT	P	csillag	mag	Nap	Ho	CA	PA	VA	A	B		
h	m	s					o	o	o	m/o	m/o		
1	4	49	r	76141	G5	9,8	4	16S	189	228	-0,9	+2,1	
1	8	50	R	76128	K0	9,6	5	36N	317	357	+0,2	+0,4	
1	12	15	R	76156	DA0	6,9S	-12	5	3S	176	216	-1,4	+2,9
1	14	0	R	76130	F3	9,0	-12	6	63S	236	277	-0,5	+1,4
1	17	50	R	76144	G0	8,5	-11	6	39S	212	252	-0,7	+1,7
1	49	42	d	556c	B8	5,4	-8	11	-55S	118	161	+0,1	+0,9
1	58	40	r	76175	cA0	8,2	-7	13	73N	281	324	-0,1	+1,2
2	9	40	R	550	A1	7,0	-6	14	38N	315	0	+0,7	+0,4
2	14	51	R	76189	F8	7,0	-5	15	63N	291	335	+0,1	+1,1
2	20	35	r	76198	A3	7,8v	-4	16	78N	275	320	+0,0	+1,3
2	24	12	r	76202	K0	7,8	-4	17	84S	257	302	-0,1	+1,5
2	24	28	R	556c	B8	5,4	-4	16	27S	201	245	-0,7	+2,1

Minden időadat UT-ben. R vagy r = kilépés a Hold mögül, Nap = a Nap horizont alatti távolsága, Ho = a Hold horizont feletti magassága, CA, VA, PA = a jelenség pozíciószöge a Hold peremén, részletes magyarázatukat (az a és b használatával együtt) lásd az Amatőrcsillagászok kézikönyve 286–287. oldalain.

SZABÓ SÁNDOR

Győri amatőrök felvételeiből

Hazánk egyik legaktívabb amatőr közössége tevékenykedik Győrött és a városhoz közeli településeken. Munkájukról már több kiállításon számoltak be, melyeket az utóbbi években az ország számos kiállítóhelyén bemutatnak. Ilyen kis területen talán sehol máshol nem dolgozik ennyi asztrofotós – amikor összeállítottuk májusi képmellékletünket, szó szerint a bőség zavarával küzdöttünk. Gratulálunk a szép felvételekhez!

1. Csoportkép a 2005. szeptember 10-i nyúli csillagpartin, Szitkay Gábornál.
2. Az M42 és az M43. 2005. november 1., 155/1395 Starfire apokromát, Nikon D70 közvetlen fókuszban, 4 képből (77 s, 271 s, 1800 s és 1800 s). (Horváth Attila, Pete Gábor, Szitkay Gábor)
3. A Jupiter és holdjai. 250/920-as saját építésű Newton-távcső, 6 mm-es UltraWideAngle okulár, 5x-ös fókusznyújtás, Canon EOS 10D fényképezőgép. A kép 12x20 felvétel felhasználásával készült. (Takács András)
4. A Kis Magellán-felhő és a 47 Tucanae gömbhalmoz. 180 mm-es Nikon apo teleobjektív, Fuji Provia 400F, 16 perc expozíció. Kereszty Zsolt felvétele a Kalahári-sivatagból készült, 2003 júliusában.
5. Vénusz-átvonulás 2004. június 8-án. 300/1420 Newton, okulárprojekció, Canon A80 digitális kamera, 1/2000 s expozíció. (Vingler Béla)
6. Az 1999. augusztus 11-i teljes napfogyatkozás Balatonakarattyáról. 150/1600-as refraktor, Zenit 12XP, Porst100 Dia, 1/500s expozíció. (Csornai Péter)
7. Teljes holdfogyatkozás 2004. október 28-án. 300/2115-ös Newton (Egyetemi Csillagvizsgáló), Sony DSC-P92 digitális fényképezőgép, ISO 320, okulárprojekció, 28 mm Plössl, 1 s exp. (Zink Ferenc)
8. Részleges napfogyatkozás 2003. május 31-én. 80/910 Vixen refraktor, Praktica gépváz, diára fényképezve. (Farkas Boglárka és Jaksy Attila felvétele)
9. A Hold utolsó negyedben a Magas-Tátrában. (Tiszavölgyi Zsolt)
10. Holdmozaik 16 képből. 2005. november 19., 250/1000 Schmidt–Newton-távcső, TouCam Pro II WebCam 1/1000s exp idővel, Baader UV/IR szűrő, WB daylight, nyugtalan légkörnél, 20 képes sorozatokból válogatva. (Bezák Tibor)
11. Holdrészlet. 2005. június 13. 21:23UT, 300/2130 Newton, 10 mm (ortho) okulárprojekcióval, Olympus C-120 fényképezőgép. (Pete László)
12. Holdrészlet, Mare Imbrium. 155/1395 Starfire apokromát, okulárprojekció, Nikon Coolpix 2100 fényképezőgép. (Pércsy Kornél)
13. A Lófej-köd. 155/1395 Starfire apokromát, 2003.02.25. Kodak Royal Gold 400, 81 perc expozíció. (Szitkay Gábor)
14. A Lagúna-köd (M8) és a Trifid-köd (M20). 2005.07.01., Canon EOS 300D, 4/200-as teleobjektív. (Horváth Attila Róbert)
15. A Súlyzó-köd. 200/1000 Newton, primer fókusz, Canon EOS 300D, ISO 800, 2x360 s expozíciós idő. (Horváth Attila Róbert)
16. Az M33, a Triangulum-köd. 2005. október 30., 155/1395 Starfire apokromát, Fuji Provia 400F film, 120 perc expozíció. (Szitkay Gábor, Éder Iván)

Győri amatőrök felvételeiből



1

2



3

4





5



6



7



8



10



11



12



13

14



15

16

